

KLASSENE Fra Kapitalen, bind III, 52. kapittel

De som bare eier arbeidskrafta si, de som eier kapital og de som eier jord, med henholdsvis arbeidslønn, profitt og grunnrente som inntektskilder, danner de tre store klassene i det moderne samfunnet som hviler på den kapitalistiske produksjonsmåten, I England har det moderne samfunnet uten tvil utvikla seg lengst og mest typisk i sin økonomiske struktur. Likevel trer ikke denne klasseoppdelinga fram i rein form der engang. Mellomsteg og overgangssteg gjør grensene flytende også her (riktignok mindre på landsbygda enn i byene). Men dette er uten betydning for vår analyse. For den kapitalistiske produksjonsmåten har vi sett at det stadig gjelder som tendens og utviklingslov å skille produksjonsmidlene mer og mer fra arbeidet og mer og mer å konsentrere de oppsplitta produksjonsmidlene i store grupper, altså å forvandle arbeidet til lønnsarbeid og produksjonsmidla til kapital. Og til denne tendensen svarer på den andre sida den sjølstendige atskillelsen av jordeiendom fra kapital og arbeid((Note av Marx): F. List bemerker med rette: «Om det hersker sjølhuusholdning på storgodsene beviser det bare mangel på sivilisasjon, på kommunikasjoner, på hjemlig håndverk og rike byer. Derfor finner en den overalt i Russland, Polen, Ungarn, Mecklenburg. Tidligere var den også framherskende i England. Med oppkomsten av handel og håndverk inntrådte det i stedet ei oppdeling i mellomstore jordeiendommer og utarrendering [*utarrendering: utleie av jordstykker. – Red.*] . av jorda.» (Die Ackerverfassung, die Zwergwirtschaft und die Auswanderung. 1842, s. 10.))) eller forvandlinga av all jordeiendom til en form for jordeie som svarer til den kapitalistiske produksjonsmåten. Det første spørsmålet som det skal svares på er dette: hva er det som konstituerer en klasse? Og svaret på dette spørsmålet gir seg sjøl når en svarer på det andre spørsmålet: Hva er det som gjør at

lønnsarbeidere, kapitalister, jordeiere danner de tre store samfunnsklassene?

Vi ser umiddelbart at revenyer((reveny: fransk ord for inntekt, gevinst, skatter. – Red.)) og revenykilder er identiske. Det fins tre store samfunnsgrupper som er slik at komponentene i den, de individene som danner dem, lever av henholdsvis arbeidslønn, profitt og grunnrente, lever av å utnytte enten arbeidskrafta si, eller jordeiendommen sin. Men ut fra dette standpunktet skulle f.eks. leger og tjenestemenn også danne to klasser, ettersom de hører til to forskjellige samfunnsgrupper som er slik at medlemmene i hver gruppe får revenyen sin av samme kilde. Det samme skulle også gjelde for den uendelige mengden av interesser og stender som den samfunnsmessige arbeidsdelinga splitter arbeidere såvel som kapitalister og jordeiere opp i – de siste f.eks. i eiere av vingårder eller jordbruk, skogseiere, gruveeiere, fiskerieiere. /Her slutter manuskriptet./